Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2025/2043

13.10.2025

VYKONÁVACIE NARIADENIE KOMISIE (EÚ) 2025/2043

z 10. októbra 2025

o štruktúre, technických detailoch a procese predkladania dôkazov o vplyve zmeny klímy a účinkoch minulých postupov na organickú pôdu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/841

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/841 z 30. mája 2018 o začlenení emisií a odstraňovania skleníkových plynov z využívania pôdy, zo zmien vo využívaní pôdy a z lesného hospodárstva do rámca politík v oblasti klímy a energetiky na rok 2030, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 525/2013 a rozhodnutie č. 529/2013/EÚ ([1]), a najmä na jeho článok 13b ods. 10,

keďže:

(1) V nariadení (EÚ) 2018/841 sú členské štáty oprávnené získať kompenzáciu za špecifické nadmerné emisie a znižovanie záchytov. V súlade s uvedeným nariadením sa takéto emisie a záchyty musia pripísať buď dlhodobému vplyvu zmeny klímy, ktorá vedie k nadmerným emisiám alebo znižovaniu záchytov, ktoré sú mimo kontroly členských štátov a nepovažujú sa za prírodné škodlivé činitele, alebo účinkom minulých postupov obhospodarovania v členských štátoch s mimoriadne vysokým podielom organických pôd na ich obhospodarovanej pôde.

(2) V súlade s článkom 13b ods. 8 nariadenia (EÚ) 2018/841 sa aridita považuje za environmentálnu charakteristiku na identifikáciu oblastí postihnutých dlhodobým vplyvom zmeny klímy. Pri analýze zmeny pomeru medzi potrebou vody a dostupnosťou vody počas dlhých časových období je preto vhodné vychádzať z indexu aridity. Geografické rozloženie biómov a produktivity obhospodarovanej pôdy sú neoddeliteľne spojené s ariditou. Keďže index aridity zahŕňa základné premenné. t. j. zrážky a potenciálnu evapotranspiráciu, a netýka sa miestneho vplyvu ľudskej činnosti, je spoľahlivým prostriedkom na analýzu zmien v pomere medzi potrebou vody a dostupnosťou vody počas dlhého obdobia.

(3) Oblasti, ktorých trieda aridity sa zmenila z humídnej alebo suchej subhumídnej na poloaridnú, aridnú alebo hyperaridnú v zmysle Dohovoru OSN o boji proti dezertifikácii, alebo oblasti klasifikované ako poloaridné, aridné alebo hyperaridné, ktorých príslušný index aridity sa znížil, čelia obmedzeniam spôsobeným nedostatkom vody. Narastajúci nedostatok vody môže spôsobiť zmeny, ktoré sa vyznačujú napríklad slabším vegetačným krytom, nízkym obsahom organického uhlíka v pôde, zhoršenou štruktúrou pôdy, stratou biodiverzity pôdy a urýchľovaním pôdnej erózie. Tento vývoj má za následok znižovanie potenciálu pôdy na sekvestráciu uhlíka, ako aj jej odolnosti proti zmene klímy. Oblasť, kde došlo k takejto zmene, by sa teda mala považovať za oblasť postihnutú dlhodobým vplyvom zmeny klímy.

(4) S cieľom umožniť využívanie potenciálne kvalitnejších údajov potvrdených vedeckou obcou by členské štáty mali mať možnosť používať na určenie oblastí postihnutých dlhodobým vplyvom zmeny klímy aj iné indexy, než je index aridity, za predpokladu, že preukážu súvislosť medzi dlhodobými vplyvmi zmeny klímy a zníženou schopnosťou sekvestrácie uhlíka.

(5) Vo vedeckej komunite sa výskyt prírodných javov nad 85. percentilom početnosti bežne označuje ako mimoriadny. Preto je vhodné považovať podiel organických pôd na obhospodarovanej pôde členského štátu za mimoriadne vysoký v porovnaní s priemerom Únie, pokiaľ je rovný alebo vyšší ako 85. percentil rozdelenia početnosti takýchto podielov vo všetkých členských štátoch.

([1]) Ú. v. EÚ L 156, 19.6.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj.

(6) Účinky minulých postupov obhospodarovania na organické pôdy, ako je odvodňovanie alebo zalesňovanie rašelinísk, môžu urýchliť degradáciu organických pôd, a tým z dlhodobého hľadiska vytvárať pôdne emisie, ktoré majú za následok zníženie odolnosti ekosystémov. Aj oblasti s negatívnymi vplyvmi takýchto minulých postupov obhospodarovania by sa teda mali považovať za oblasti postihnuté účinkami minulých opatrení.

(7) Aby nedošlo k ohrozeniu integrity nariadenia (EÚ) 2018/841 a úsilia členských štátov o dosiahnutie cieľov do roku 2030 stanovených v uvedenom nariadení, členské štáty, ktoré sa snažia využiť dodatočnú kompenzáciu stanovenú v uvedenom nariadení, by mali predložiť dôkazy o opatreniach, ktoré prijali na zlepšenie výkonnosti v oblasti klímy v postihnutých oblastiach, a to z hľadiska zmierňovania zmeny klímy, ako aj z hľadiska odolnosti proti zmene klímy. Takéto politické opatrenia sú nutným predpokladom na využívanie mechanizmu flexibility. V prípade dlhodobých účinkov zmeny klímy by preto úsilie dotknutého členského štátu malo zahŕňať postupy a technológie udržateľného obhospodarovania pôdy a v prípade výskytu účinkov minulých postupov obhospodarovania na organické pôdy by úsilie malo zahŕňať reguláciu úrovne hladiny podzemnej vody alebo rovnocenné postupy obhospodarovania určené na minimalizovanie negatívnych dôsledkov minulých opatrení, pričom sa zohľadní odolnosť postihnutých oblastí.

(8) Na poskytnutie dôkazov o nadmerných emisiách a znižovaní záchytov je vhodné použiť porovnanie. S cieľom pochopiť rozsah dlhodobých účinkov zmeny klímy alebo účinkov minulých postupov obhospodarovania na organické pôdy v tonách ekvivalentu CO_2, by sa oblasť mala porovnať s nepostihnutou oblasťou s rovnakými základnými vlastnosťami, ako je rozloha, využívanie pôdy, podnebie, konfigurácia terénu a typ pôdy.

(9) Keďže dlhodobé účinky zmeny klímy, ako aj účinky minulých postupov obhospodarovania na organické pôdy si vyžadujú zvrátenie negatívnych trendov pevninských záchytov, je vhodné predložiť dôkazy o takomto úsilí na začiatku obdobia plnenia záväzkov 2026 – 2030.

(10) S cieľom zabezpečiť súlad s predkladaním inventúry skleníkových plynov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 ([2]) by údaje použité na poskytnutie dôkazov o výške kompenzácie za nadmerné emisie a znižovanie záchytov mali byť v súlade s normami transparentnosti, presnosti, konzistentnosti, porovnateľnosti a úplnosti uplatňovanými na preskúmanie inventúr skleníkových plynov vykonávané podľa článku 38 uvedeného nariadenia.

(11) Opatrenia stanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Výboru pre zmenu klímy,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „index aridity“ je pomer medzi zrážkami a potenciálnou evapotranspiráciou;

2. „trieda aridity“ je ktorákoľvek z nasledujúcich kategórií, ktoré slúžia na klasifikáciu podľa indexu aridity:

   — 0,65: humídna,

   — 0,50 – 0,65: subhumídna,

   — 0,20 – 0,50: poloaridná,

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

— 0,05 – 0,20: aridná,

— < 0,05: hyperaridná;

3. „organická pôda“ je pôda, ktorá buď zodpovedá vymedzeniu na základe schválených vnútroštátnych noriem používaných na podávanie správ v rámci Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC), alebo, v prípade absencie takýchto noriem, vymedzeniu na základe kritérií uvedených v usmerneniach Medzivládneho panelu o zmene klímy z roku 2006 (IPCC) (príloha 3A.5. Základná klasifikácia klímy a pôdy, kapitola 3, zväzok 4).

Článok 2

Dôkazy týkajúce sa oblastí postihnutých dlhodobým vplyvom zmeny klímy

1. Členské štáty vykonajú geograficky presnú identifikáciu oblastí postihnutých dlhodobým vplyvom zmeny klímy.

2. Dôkazy, ktoré potvrdzujú identifikáciu oblastí postihnutých dlhodobým vplyvom zmeny klímy podľa odseku 1, sú založené na indexe aridity. Oblasti, ktorých trieda ariditysa zmenila z humídnej alebo suchej subhumídnej na poloaridnú, aridnú alebo hyperaridnú, alebo oblasti zatriedené ako poloaridné, aridné alebo hyperaridné, ktorých index aridity sa znížil, sa považujú za oblasti postihnuté dlhodobým vplyvom zmeny klímy.

3. V riadne odôvodnených prípadoch môžu členské štáty založiť dôkazy o dlhodobom vplyve zmeny klímy aj na iných indexoch, ako je index aridity. Tieto iné indexy slúžia na preukázanie súvislosti medzi dlhodobým vplyvom zmeny klímy a zníženou kapacitou sekvestrácie uhlíka v postihnutej oblasti.

4. Údaje používané na preukázanie dlhodobého vplyvu zmeny klímy pochádzajú od oficiálnych meteorologických služieb, orgánov alebo vedeckých subjektov a sú dostupné v celej Únii.

5. Výsledok analýzy dlhodobého vplyvu zmeny klímy preukazuje relevantné zmeny tried aridity porovnaním časových radov najmenej 20 po sebe nasledujúcich rokov v období od roku 2001 do konca roka 2025.

6. Dôkazy uvedené v odsekoch 2 až 5 musia byť overiteľné a obsahovať tieto prvky:

a) použitú metódu, použité vstupné údaje a výsledok identifikácie uvedenej v odseku 1;

b) opis úsilia o zvrátenie trendu nadmerných emisií alebo znižovania záchytov v oblastiach identifikovaných podľa odseku 1.

Článok 3

Dôkazy týkajúce sa účinkov minulých opatrení na organickú pôdu v členských štátoch s mimoriadne vysokým podielom organických pôd

1. Prahová hodnota na určenie podielu organických pôd, ktorý je v porovnaní s priemerom Únie mimoriadne vysoký, musí byť 85. percentilom rozdelenia početnosti podielov organických pôd v porovnaní s celkovou plochou obhospodarovanej pôdy v každom členskom štáte. Údaje používané na určenie podielu organických pôd na ploche obhospodarovanej pôdy sú uvedené v prílohe.

2. Členské štáty s mimoriadne vysokým podielom organických pôd stanoveným podľa odseku 1 identifikujú a geograficky presne lokalizujú oblasti, v ktorých sa prejavujú účinky minulých opatrení pri obhospodarovaní pôdy používaných pred rokom 2013.

3. Dôkazy, ktoré potvrdzujú identifikáciu oblastí uvedenú v odseku 2, musia byť overiteľné a obsahovať tieto prvky:

a) použitú metódu, použité vstupné údaje a výsledok identifikácie uvedenej v odseku 2;

b) opis minulých postupov obhospodarovania pôdy uvedených v odseku 2, vrátane časového rámca ich využívania spolu s dôkazmi preukazujúcimi ich využívanie;

c) opis úsilia o zvrátenie trendu nadmerných emisií v oblastiach identifikovaných podľa odseku 2.

Článok 4

Dôkazy o nadmerných emisiách a znižovaní záchytov

1. Dôkazy o nadmerných emisiách a znižovaní záchytov poskytnuté členskými štátmi musia byť overiteľné.

2. V prípade oblastí identifikovaných podľa článku 2 ods. 1 sú dôkazy uvedené v odseku 1 tohto článku založené na rozdiele celkových emisií a celkových záchytov v daných oblastiach v rokoch 2026 až 2030 a celkových emisií a celkových záchytov v rovnakom období v oblasti daného členského štátu, ktorá má podobný typ klímy a pôdy, patrí do rovnakej kategórie nahlasovania pôdy a nebola identifikovaná podľa článku 2 ods. 1. Toto porovnanie sa môže vykonať aj v prípade rovnakej oblasti, ktorá bola obhospodarovaná rovnakým spôsobom v historickom období po roku 1990, počas ktorého by táto oblasť nepatrila medzi oblasti, v ktorých sa prejavujú účinky dlhodobého vplyvu zmeny klímy podľa článku 2 ods. 1.

3. V prípade oblastí identifikovaných podľa článku 3 ods. 2 sú dôkazy uvedené v odseku 1 tohto článku založené na rozdiele celkových emisií a celkových záchytov v daných oblastiach v rokoch 2026 až 2030 a celkových emisií a celkových záchytov v rovnakom období v oblasti daného členského štátu, ktorá má podobný typ klímy a pôdy, patrí do rovnakej kategórie nahlasovania pôdy a nepovažuje sa za postihnutú oblasť podľa článku 3 ods. 2.

Článok 5

Postup predkladania dôkazov

1. Členské štáty, ktoré majú v úmysle využiť kompenzáciu za nadmerné emisie alebo znižovanie záchytov, predložia na tento účel žiadosť Komisii do 30. novembra 2026. Žiadosť musí obsahovať dôkazy stanovené v článku 2, resp. v článku 3.

2. Komisia informuje dotknuté členské štáty o výsledku overenia žiadosti najneskôr do troch mesiacov od prijatia úplnej žiadosti.

3. Na základe výsledku overenia uvedeného v odseku 2 a najneskôr 15. januára 2032 dotknuté členské štáty predložia Komisii dôkazy stanovené v článku 4 vrátane opisu použitej metódy.

4. Dotknutý členský štát do 31. mája 2027 a potom každý rok aktualizuje dôkazy uvedené v článku 2 ods. 6 písm. b), resp. v článku 3 ods. 3 písm. c), vrátane dôkazov o pokroku dosiahnutom pri zlepšovaní schopnosti sekvestrácie uhlíka a odolnosti proti zmene klímy.

5. Dôkazy uvedené v článkoch 2, 3 a 4 musia byť transparentné, presné, konzistentné, porovnateľné a úplné.

Článok 6

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 10. októbra 2025

Za Komisiu
predsedníčka
Ursula VON DER LEYEN

PRÍLOHA

Percentil podielu organických pôd na ploche obhospodarovanej pôdy členských štátov podľa článku 3 ods. 1

	Celkový podiel organických pôd (v ha)	Plocha obhospodarovanej pôda (v ha)	Percentil podielu organických pôd na ploche obhospodarovanej pôdy v rozdelení početnosti
Rakúsko	35 193	8 387 000	62
Belgicko	2 720	3 068 918	42
Bulharsko	3 201	11 100 190	23
Chorvátsko	2 685	5 659 400	27
Cyprus	0	601 818	0
Česko	20 816	7 886 922	58
Dánsko	163 353	4 196 384	65
Estónsko	713 246	4 141 134	88
Fínsko	12 725 643	27 580 372	100
Francúzsko	87 735	63 858 640	50
Nemecko	1 730 444	35 790 117	73
Grécko	6 665	10 989 138	35
Maďarsko	8 224	8 990 089	46
Írsko	2 022 529	6 985 006	92
Taliansko	24 285	30 133 601	38
Lotyšsko	888 752	6 095 484	85
Litva	538 448	6 287 720	77
Luxembursko	0	258 600	0
Malta	0	22 778	0
Holandsko	387 405	4 154 194	81
Poľsko	1 362 674	31 393 136	69
Portugalsko	0	9 221 763	0
Rumunsko	13 197	22 819 121	31
Slovensko	0	4 809 520	0
Slovinsko	4 227	2 027 300	54
Španielsko	3	50 622 199	19
Švédsko	11 682 346	37 726 543	96